

ingediend op **12-A** (2021-2022) – Nr. 2
16 september 2022 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Philippe Muyters

over het advies

van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

over het begrotingsbeleid 2023
van de Vlaamse Gemeenschap

Documenten in het dossier:

12-A (2021-2022) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Liesbeth Homans, Sarah Smeyers, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

I.	Toelichting door de SERV-delegatie	4
1.	Toelichting door Hans Maertens, voorzitter van de SERV	4
1.1.	Beduidende economische groeivertraging, grote onzekerheid blijft	4
1.2.	De doelstellingen van het begrotingsbeleid worden beïnvloed door de impact van de inflatie	5
2.	Toelichting door Erwin Eysackers, medewerker van de Studiedienst van de SERV	6
2.1.	Uitgangspunten SERV-raming begrotingstraject	6
2.2.	Raming Vlaamse begroting in de verdere legislatuur	7
2.3.	Evolutie Vlaamse schuld bij ongewijzigd beleid	8
2.4.	Aangepaste begroting light: verder gaan op ingeslagen weg.....	8
II.	Repliek van minister Matthias Diependaele.....	9
III.	Debat	10
1.	Tussenkoms t van Maurits Vande Reyde	10
2.	Tussenkoms t van Anke Van dermeersch	10
3.	Tussenkoms t van Ludwig Vandenhove.....	11
4.	Tussenkoms t van Björn Rzoska	12
5.	Tussenkoms t van Philippe Muyters.....	13
6.	Tussenkoms t van Koen Van den Heuvel	14
7.	Repliek van Hans Maertens	14
8.	Repliek van Erwin Eysackers	15
9.	Repliek van Matthias Diependaele	16
	Gebruikte afkortingen	19

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op 12 juli 2022 hield de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie een gedachtewisseling over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het begrotingsbeleid 2023 van de Vlaamse Gemeenschap (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 12-A/1).

De gedachtewisseling werd gehouden in de aanwezigheid van:

- Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;
- Hans Maertens, voorzitter van de SERV;
- Erwin Eysackers, medewerker Studiedienst SERV;
- Tuur Verschueren, medewerker Studiedienst SERV.

De SERV-delegatie maakte gebruik van een presentatie die als bijlage is opgenomen op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door de SERV-delegatie

1. Toelichting door Hans Maertens, voorzitter van de SERV

1.1. Beduidende economische groeivertraging, grote onzekerheid blijft

De opmaak van een advies over een komende Vlaamse begroting is opnieuw een uitdaging met vele onbekende variabelen. Die onzekerheid is vergelijkbaar met deze in de voorbije jaren gedomineerd door de impact van de coronacrisis. Deze crisis lijkt vandaag onder controle te zijn gebracht, maar nieuwe, sterk negatieve factoren hypothekeren de eerder verwachte economische relance.

Reeds in het najaar van 2021 zijn de energieprijzen sterk gestegen, met een duidelijk negatieve impact op de economische relance. De Russische inval in Oekraïne heeft de groeivertraging nog aanzienlijk versterkt. Deze oorlog heeft geleid tot een zeer grote humanitaire crisis inclusief grote economische en financiële repercussies, zeer verstoorde goederen-, voedsel- en energiemarkten, een aanzienlijk verminderde internationale handel, een sterk aangetast vertrouwen bij de consumenten en ondernemingen, en een grote financiële onzekerheid.

Het resultaat is een snelle economische groeivertraging gekoppeld aan een zeer snel oplopende inflatie, wat de economie doet neigen naar een recessie terwijl tegelijkertijd belangrijke segmenten van de maatschappij en economie nog herstellende zijn van de negatieve impact van de coronacrisis.

Vele onzekerheden kunnen de economie nog sterker afremmen: een mogelijke escalatie van de oorlog in Oekraïne inclusief bijkomende wederzijdse sancties tussen de EU en Rusland, internationale voedseltekorten met wereldwijde sociale spanningen of een nieuwe opflakking van corona met aanvoerproblemen tot gevolg. Deze komen bovenop de bestaande uitdagingen om de klimaat- en energiedoelstellingen te realiseren, zoals onder meer blijkt uit het extreme noodweer in de zomer van 2021.

De Nationale Bank van België (NBB, juni 2022) raamt dat op het einde van 2022 de inflatie aanzienlijk zal gedaald zijn, en dat de economische groei opnieuw herneemt. De NBB is daarmee aanzienlijk positiever dan het Federaal Planbureau of de OESO, die voor België in 2023 een reële economische groei van 1 procent en een inflatie (CPI) van 4,8 procent verwacht.

Door de Russische invasie in Oekraïne, de nasleep van de COVID-19-pandemie, de hogere energie- en voedselprijzen, en de daaruit volgende grotere onzekerheid en sterke neerwaartse risico's voor de economische vooruitzichten besliste de Europese

Commissie einde mei om de toepassing van de algemene ontsnappingsclausule van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP) te verlengen tot en met 2023.

De Europese Commissie verduidelijkte dat ze na de zomer van 2022 een aantal wijzigingen aan het SGP zal voorstellen, die het begrotingskader eenvoudiger, transparanter en evenwichtiger moeten maken.

1.2. De doelstellingen van het begrotingsbeleid worden beïnvloed door de impact van de inflatie

De Vlaamse sociale partners hebben de afgelopen jaren – ook tijdens de coronacrisis – steeds gepleit voor een evenwichtig begrotingsbeleid, als antwoord op de economische en maatschappelijke uitdagingen waarmee Vlaanderen geconfronteerd wordt.

De eerste centrale beleidsdoelstelling blijft dan ook: zo efficiënt mogelijk (blijven) inzetten op een duurzame economische groei. Deze groei is geen doel op zich, maar noodzakelijk om budgettaire ruimte te creëren voor de beleidsprioriteiten. Van cruciaal belang daarbij zijn de investeringen voor een groene en digitale transitie, het ondersteunen van de concurrentiepositie en innovatiecapaciteit van de economie, en het versterken van het gezondheids- en welzijnsbeleid naast het arbeidsmarkt-, onderwijs- en vormingsbeleid.

De tweede centrale beleidsdoelstelling van de afgelopen jaren en voor de verdere legislatuur blijft eveneens integraal relevant: de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën blijvend garanderen. Belangrijke instrumenten daarvoor zijn recent door de Vlaamse Regering ontwikkeld, zoals het ontwerp van uitgavennormering en de uitgavendoorlichtingen via de Vlaamse Brede Heroverweging.

Beide beleidsdoelstellingen blijven ook vandaag prioritair, maar dienen gecombineerd te worden met het gericht opvangen van de negatieve impact van de aanhoudende inflatieopstoot, zeker voor sectoren, ondernemingen, zelfstandigen, werknemers en huishoudens die de gevolgen van de inflatie ondergaan zonder dat de eigen ontvangsten voldoende (kunnen) volgen.

De onverwachte aanzienlijke inflatieopstoot heeft niet alleen een uitzonderlijke impact op de gehele economie en maatschappij, maar ook op de begrotingssituatie van alle overheden in België en Vlaanderen. De vier overschrijdingen van de spilindex sinds augustus 2021 (met een vijfde die verwacht wordt voor september 2022 en mogelijk een zesde voor december) werden immers in geen enkele prognose voorzien. In de andere landen werd de grootteorde van deze opstoot eveneens onderschat.

De impact van de inflatie op de Vlaamse overheidsfinanciën is bij ongewijzigd beleid groter voor de ontvangsten dan voor de uitgaven, en is dus op korte termijn per saldo positief voor het begrotingsresultaat.

Het merendeel van de Vlaamse ontvangsten volgt de inflatie, zodat de inflatiecijfers zich vertalen in stijgende ontvangsten; bijvoorbeeld de Bijzondere Financieringswet bepaalt dat de meeste dotaties geïndexeerd worden volgens de evolutie van de index van de consumentenprijzen.

Anderzijds zijn er binnen de Vlaamse begroting eveneens sterk gestegen uitgaven door diezelfde inflatieparameters. De loonkredieten stijgen wel aan hetzelfde ritme als de gezondheidsindex, maar vele uitgaven in de Vlaamse begroting volgen de inflatiedynamiek niet of slechts gedeeltelijk en/of met vertraging. Voor andere beleidsengagementen gelden vaste groeipercentages (buiten inflatie).

In de praktijk bestaan er duidelijke verschillen in de manier waarop verschillende werkmiddelen en toelagen (aan instellingen) geïndexeerd worden. In sommige domeinen zijn deze uitgaven reeds jaren niet geïndexeerd, soms zonder transparante motivering of zonder rekening te houden met eerder aangegane verbintenissen.

In de visie van de SERV mogen de fundamentele beleidsdoelstellingen, ook niet tijdelijk, uit het oog verloren worden. Integendeel, de duurzame economieversterkende transitie en de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën dienen de hoogste prioriteit te behouden.

Er moet dan ook versterkt ingezet worden op grondige hervormingen, via bijkomende gerichte investeringen en strategische transitie. Via systematische heroverwegingen en een focus op de kerntaken moet de nodige budgettaire marge voor de beleidsprioriteiten gecreëerd worden. Ook de gesignaleerde positieve marge tussen de Vlaamse ontvangsten en uitgaven door de inflatieopstoot kan voor de beleidsprioriteiten gedeeltelijk ingezet worden.

De SERV pleit er binnen dit heroverwegingskader voor dat de Vlaamse Regering onderzoekt welke stappen zij kan zetten om gericht ondersteuning te bieden daar waar op het terrein aantoonbaar een significant negatieve impact van de inflatieopstoot vastgesteld wordt. De reële impact van de inflatieopstoot op het terrein kan immers niet ontkend worden.

Het is daarbij niet aangewezen om, zoals in het recente verleden naar aanleiding van de coronacrisis, de Vlaamse begroting in te zetten als buffer om de negatieve gevolgen van de inflatieopstoot voor de gehele samenleving op te vangen.

Het gaat er eerder om de in de afgelopen jaren uitgetekende instrumenten en verbeteringstrajecten – het normeren van het Vlaamse uitgaventraject en het evalueren van bestaand beleid qua relevantie, efficiëntie en effectiviteit – versneld en versterkt in te zetten.

2. Toelichting door Erwin Eysackers, medewerker van de Studiedienst van de SERV

2.1. Uitgangspunten SERV-raming begrotingstraject

Zoals aangegeven bestaat er grote onzekerheid over de te verwachten macro-economische evoluties, en moet er niet verwacht worden dat die onzekerheid op korte termijn (begrotingsopmaak 2023) zal verminderen.

De SERV heeft de actualisering van de begroting 2022 en volgende jaren in dit advies consequent vanuit de assumptie van ongewijzigd beleid uitgevoerd. De macro-economische parameters die beschikbaar waren bij opmaak van het advies (Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau van juni 2022) worden integraal toegepast, wat impliceert dat geen nieuwe beleidsimpulsen verondersteld worden die zouden kunnen gerealiseerd worden met bijkomende ontvangsten door de inflatie. Er wordt eveneens rekening gehouden met de verminderde Europese ontvangsten ter financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

De SERV heeft deze ramingen opgemaakt zonder rekening te houden met een eventuele volgende coronagolf. Gezien de huidige onzekerheid is het niet uitgesloten dat de Vlaamse Regering bij de begrotingsopmaak 2023 wel rekening zal moeten houden met gewijzigde macro-economische parameters evenals bijkomende budgettaire uitdagingen, zoals een corona-provisie 2023.

De spreker wijst er ook op dat er geen rekening kon worden gehouden met een zeer recente herraming op 5 juli 2022 van de evolutie van de consumptieprijsindex

en de gezondheidsindex (dia's 5 en 6 van de SERV-presentatie) door het Federaal Planbureau, die nog hoger dan is dan de vorige raming (grijze stippellijn). Sinds mei 2021 blijkt dat de realisaties systematisch hoger zijn dan de ramingen. Het is hierbij van belang hoe hoog deze inflatiepiek zal worden en vooral hoe lang deze zal aanhouden.

2.2. Raming Vlaamse begroting in de verdere legislatuur

Het vorderingensaldo zou in de actualisatie van de Vlaamse begroting 2022 door de SERV -3,7 miljard euro (-7,1 procent van ontvangsten) bedragen, of een verslechtering met 181 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2022.

Hierbij is het belangrijk te benadrukken dat in de SERV-raming de uitgavenzijde volledig geactualiseerd is aan de toegenomen inflatieramingen (waar relevant). De impact van de verhoogde inflatieramingen van 2022 op de Vlaamse overheidsontvangsten zal zich pas in belangrijke mate in 2023 doen voelen, via de afrekeningen in de Bijzondere Financieringswet voor het jaar 2022.

Het saldo na het afoetsen van de begrotingsdoelstelling conform de afspraken binnen de Vlaamse Regering (het verwijderen van uitgaven voor Oosterweel en Vlaamse Veerkracht uit het ESR-vorderingensaldo) bedraagt in de SERV-raming -2,4 miljard euro.

In de twee laatste jaren van deze legislatuur zouden de begrotingstekorten bij ongewijzigd beleid veel kleiner worden, tot -1,7 miljard euro in 2023 (-3,1 procent van de ontvangsten) en tot -1,2 miljard euro in 2024 (-2,2 procent van de ontvangsten). De begrotingstekorten verbeteren daarmee aanzienlijk ten opzichte van de laatste meerjarenraming 2021-2026, met name +790 miljoen euro voor 2023 en +538 miljoen euro voor 2024.

Voornameijk door de inflatie wordt de stijging van de Vlaamse ontvangsten in 2023 en 2024 ten opzichte van de MJR 2021-2026 respectievelijk op +3,6 en +3,4 miljard euro geraamd. In 2023 zou een grote positieve BFW-afrekening (door de inflatieopstoot van 2022) van naar verwachting 633 miljoen euro geregistreerd worden. De Europese ontvangsten voor Vlaamse Veerkracht dalen in deze jaren daarentegen met respectievelijk 206 miljoen euro en 52 miljoen euro.

De Vlaamse uitgaven zouden de komende jaren – steeds in de veronderstelling van ongewijzigd beleid – minder snel toenemen dan de ontvangsten (zowel +2,8 miljard euro in 2023 als 2024 ten opzichte van de MJR). De toename wordt in essentie verklaard door de inflatie (+2,4 miljard euro in 2023 en 2024). Vele uitgaven zijn echter niet integraal gekoppeld aan inflatieparameters. Daarnaast spelen de stijgende rente-uitgaven (+74 miljoen euro in 2023 en +114 miljoen euro in 2024), de geactualiseerde vereffeningskalender van Vlaamse Veerkracht (-128 miljoen euro in 2023 en +101 miljoen euro in 2024), en een aantal beslissingen (bijvoorbeeld Programmatorische Aanpak Stikstof), open-endaandrijvers en andere kostendrijvers (hoofdzakelijk energiekosten) mee, die niet gekend of beslist waren bij de opmaak van de meerjarenraming (gezamenlijk +456 miljoen euro in 2023 en +227 miljoen euro in 2024).

Na het verwijderen van de ontvangsten en uitgaven voor Vlaamse Veerkracht en de Oosterweeluitgaven – conform de begrotingsdoelstelling zoals gedefinieerd door de Vlaamse Regering – zou de Vlaamse begroting bij ongewijzigd beleid een evenwicht benaderen tegen het einde van de legislatuur: een tekort van -620 miljoen euro in 2023 en -263 miljoen euro in 2024. De grote onzekerheid in de huidige ramingen mag daarbij niet uit het oog verloren worden.

2.3. Evolutie Vlaamse schuld bij ongewijzigd beleid

De Vlaamse geconsolideerde schuld groeide de afgelopen coronajaren sterk aan door de aanzienlijke begrotingstekorten, van 20 miljard euro in 2019 naar 30 miljard euro in 2021 (exclusief ziekenhuisschuld). Deze toename maakt de Vlaamse openbare financiën kwetsbaar voor rentestijgingen: de komende jaren zullen de rente-uitgaven, voornamelijk door de toename van de schuld, steeds meer beleidsruimte innemen, al lijkt de impact vandaag beperkt te blijven (SERV: +99 miljoen euro in 2023 en +150 miljoen euro in 2024). De rentestijgingen laten zich immers voornamelijk voelen bij de herfinanciering van bestaande schuld.

In de meerjarenraming 2021-2026 (november 2021) zou de Vlaamse schuld (exclusief ziekenhuisschuld) tegen het einde van de legislatuur 45,8 miljard euro bedragen (88,3 procent van de Vlaamse ontvangsten), en daarmee ver boven de schuldrationdrempel van de Vlaamse Regering (65 procent) uitkomen.

In de SERV-raming zou de Vlaamse schuld (exclusief ziekenhuisschuld) toenemen tot 42,7 miljard euro in 2024, of 77,2 procent van de ontvangsten (-11,1 procent ten opzichte van de meerjarenraming). De naar beneden bijgestelde schuld bij de uitvoering van de begroting 2021 vormt de belangrijkste verklaring voor deze daling. Daarnaast doen de lager geraamde begrotingstekorten de schuld minder snel aangroeien, ondanks de gedaalde EU-ontvangsten ter financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Er mag niet uit het oog verloren worden dat de minder sterke aangroei van de schuld niet alleen ontstaat door kleinere tekorten (teller) maar eveneens door aanzienlijk hogere ontvangsten (noemer).

Bij ongewijzigd beleid zou de beoogde schulddoelstelling tegen het einde van deze legislatuur weliswaar niet gerealiseerd zijn, maar de schuldpositie van Vlaanderen zou wel minder ongunstig evolueren dan aanvankelijk geraamd.

2.4. Aangepaste begroting light: verder gaan op ingeslagen weg

De Vlaamse Regering besloot vorig jaar om de jaarlijkse begrotingsaanpassing inhoudelijk te beperken tot een technische aanpassing van de initiële begroting, wat als BA-light aangeduid wordt.

De SERV heeft in het verleden aangegeven principiële positief te staan tegenover het voorstel om de jaarlijkse begrotingsaanpassing te beperken tot een actualisering van de begroting. In de praktijk betekent dit dat slechts eenmaal per jaar een gedetailleerde begroting wordt opgemaakt (bij de initiële begroting), waarin alle essentiële beleidsbeslissingen verwerkt worden.

De Vlaamse sociale partners zijn van mening dat de aangepaste begroting 2022 globaal in overeenstemming is met de BA-lightvereisten. De begrotingsaanpassing betreft immers hoofdzakelijk actualiseringen van technische elementen (herverdelingen, overdrachten, open end, top-downbijstelling van de ontvangsten enzovoort), en de nieuwe impulsen kunnen begrepen worden als een beleidsreactie onder druk van externe en dringende omstandigheden (Oekraïne, inflatie en dergelijke meer).

De SERV waardeert dat de rapportering in de algemene toelichting van de BA 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 17/1) werd uitgebreid ten opzichte van de aangepaste begroting van het voorgaande jaar.

Tegelijkertijd is de SERV van oordeel dat de rapportering nog op verschillende punten verbeterd kan worden. Er ontbreekt bijvoorbeeld een raming van de totale meerkosten van de gestegen energieprijzen voor de Vlaamse begroting.

Het lijkt aangewezen om een tabel met de gewijzigde uitgaven op het niveau van de inhoudelijke structuurelementen (ISE's) toe te voegen. Op die manier kan op een eenvoudige en transparante manier vastgesteld worden waar de belangrijkste wijzigingen zich situeren, en welke elementen deze evolutie bepalen (index, energie, open end, actualisatie betaalkalender, besparingen, nieuw beleid enzovoort).

II. Repliek van minister Matthias Diependaele

Vooreerst bedankt minister *Matthias Diependaele* de SERV-delegatie voor het rapport. Hij is blij met de ietwat verschillende wijze waarop de SERV naar de begroting kijkt. Hij bedankt tevens de SERV voor het onderschrijven van de begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Regering.

De constante in het begrotingsbeleid van de laatste jaren is de onzekerheid over de evolutie van de economie. Er is niet alleen corona maar ook de Oekraïne-crisis en de bijbehorende inflatieopstoot. De laatste berichten over de economische groeivoorzichten geven aan dat de economische groeiverwachting zou afnemen.

De minister is blij dat de SERV de ramingen van de Vlaamse Regering onderschrijft. Alleen vreest hij dat daardoor nog meer druk zal ontstaan om de uitgaven opnieuw op te voeren terwijl de problemen nog lang niet achter de rug zijn. Structureel kampt de Vlaamse overheid nog steeds met een tekort van 2,25 miljard euro zonder rekening te houden met de eenmalige uitgaven. Die onzekerheid maakt dat men niet weet of de cijfers zo gunstig zullen evolueren als momenteel wordt aangenomen op basis van de momenteel beschikbare parameters. Men is dus nog niet uit de gevarenzone. Indien echter de positieve cijfers bewaarheid zouden worden, zullen die extra middelen uiteraard voor een deel ingezet worden om aan een aantal beleidsprioriteiten tegemoet te komen.

Hij onderschrijft ook de twee beleidsdoelstellingen inzake begroting die de SERV naar voren schuift. Het gaat uiteraard om duurzame economische groei en het behoud van gezonde Vlaamse overheidsfinanciën.

Tijdens het debat in de plenaire vergadering over de begrotingsaanpassing 2022 werd de minister voor de voeten geworpen dat de Vlaamse begroting profiteert van de BFW doordat de ontvangsten sterk groeien door de inflatieopstoot. Hij reageert daarop door te stellen dat niet alleen de Vlaamse begroting beter wordt van de inflatieopstoot maar ook de begrotingen van de andere gemeenschappen en gewesten want iedereen moet dezelfde parameters hanteren. De verbeterende resultaten van de andere gewesten en gemeenschappen blijven echter achterwege. Bovendien vergeet men bewust dat de Vlaamse Regering bij de opmaak van de begroting 2022 een begrotingsinspanning van 1 miljard euro heeft gerealiseerd, de grootste inspanning die niet bij aanvang van een regeerperiode werd doorgevoerd. Daar wordt heel snel overheen gestapt. Zonder die inspanning van 1 miljard euro zou de begrotingssituatie van de Vlaamse Gemeenschap er minder rooskleurig hebben uitgezien dan nu beschreven door de SERV.

De minister onderschrijft ook de aanbeveling van de SERV dat de begroting niet meer zoals tijdens de coronajaren mag ingezet worden als buffer. Wel kunnen er voor bepaalde weloverwogen beleidsmaatregelen extra middelen worden voorzien. Hij geeft als voorbeeld de energiemaatregelen waartoe werd beslist bij de begrotingsaanpassing 2022 om de afhankelijkheid van buitenlandse energiebronnen af te bouwen. Het is een fout uitgangspunt om alle beleidsnoden aan te pakken door de begroting opnieuw meer in het rood te laten gaan.

Wat de schuldevolutie betreft, maakt de minister zich evenveel zorgen als de commissieleden. De commissieleden zullen ongetwijfeld vrijdag 9 juli 2022 het persbericht

gezien hebben waarin ratingbureau Fitch – in tegenstelling tot Moody's – de begrotingssituatie van Vlaanderen een trapje hoger inschat dan die van de federale begroting. Dat is bijzonder uitzonderlijk. Het is het gevolg van de begrotingsinspanningen die werden geleverd en de begrotingsvooruitzichten voor de komende jaren. Dat is geen reden om victorie te kraaien maar wel een reden om aan het huidige begrotingsbeleid vast te houden, zich daarbij wel degelijk realiserend dat er nog grote beleidsuitdagingen zijn die niet of onvoldoende worden ingevuld.

III. Debat

Alle deelnemers aan het debat danken de SERV-delegatie voor het rapport.

1. Tussenkomst van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde stelt de positie van de minister helemaal te onderschrijven.

Het beeld dat van de Vlaamse openbare financiën wordt geschetst, zou hij als bipolar omschrijven. Enerzijds wordt een gunstig toekomstbeeld geschetst van de Vlaamse openbare financiën met een begroting in structureel evenwicht binnen handbereik in 2024 en een schuldevolutie die houdbaar blijft, maar anderzijds wordt ervoor gewaarschuwd dat er zich mogelijk donkere wolken samenvakken door het eventueel intreden van een economische recessie. Dat is een vooruitzicht dat voor grote onzekerheid zorgt.

Vlaanderen is met zijn positieve begrotingspad wel de uitzondering op de Belgische regel. Het besef van de precaire budgettaire situatie bij de andere deelstaten is nog onvoldoende doorgedrongen.

Door die positieve evolutie – onder meer door de huidige torenhoge inflatie die op termijn ook een probleem vormt – gaan er opnieuw stemmen op om de begrotingsteugels te vieren. Het zou van grote verantwoordelijkheid getuigen om die stemmen om meer uitgaven te doen, te negeren. De begroting 2022 heeft een begroot tekort van 3,7 miljard euro en een structureel tekort van 2,25 miljard euro. De schuld neemt nog steeds toe. De spreker is dan ook zeer blij met de positie van de SERV ten aanzien van de begroting 2023. De mogelijke budgettaire meevallers moeten de begrotingstekorten dempen en zo het tempo van de oplopende schuld afremmen.

De spreker is ook blij met de introductie en verankering van de Vlaamse Brede Heroverweging, de uitgavennorm en de subsidiedatabank die mee het begrotingsbeleid schragen en hopelijk de ratingbureaus mee overtuigen van de ernst van het Vlaamse begrotingsbeleid.

2. Tussenkomst van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch pleit voor het gebruik van voorzichtige begrotingsparameters (inflatie en economische groei) zoals die door de OESO worden geraamd omdat die in de regel minder optimistisch zijn. Jammer genoeg zijn de OESO-parameters enkel voor België als geheel en niet voor Vlaanderen afzonderlijk beschikbaar. De Vlaamse economie wijkt nochtans erg af van de andere regionale economieën in België. Daarom vraagt ze of de SERV zou kunnen instaan voor die raming van de Vlaamse begrotingsparameters. Het lijkt een pist die de Vlaamse Regering zeker zou moeten overwegen, met name om over een eigen entiteit te beschikken die de correcte Vlaamse parameters kan opleveren. Dat lijkt een noodzaak voor een Vlaanderen dat ooit zijn eigen weg zal moeten gaan om uit het Belgische budgettaire moeras te geraken.

Het lid deelt ook de mening van de minister dat de Vlaamse begroting niet opnieuw als buffer kan worden ingezet om eventuele financiële tegenvallers voor de burger op te vangen. Er zal wel iets moeten gebeuren. De SERV zegt daartoe extra inspanningen te willen doen. Over welke inspanningen heeft men het dan precies? Wie zal dat betalen? Het is de gewone burger die het budgettair gat zal moeten toerijden.

Wat de schuldevolutie betreft, stelt de spreker dat de Vlaamse Regering op drie jaar tijd de Vlaamse schuld met 10,9 miljard euro heeft laten aangroeien. Daarbij wordt geen rekening gehouden met de 5 miljard euro die de Vlaamse Regering voor coronamaatregelen heeft uitgegeven. Zij volgt dan ook de toelichting ter zake van de SERV niet helemaal.

Het lid vraagt aan de SERV waarom hij in zijn analyse van het begrotingsbeleid de overgenomen ziekenhuisschuld isoleert terwijl de Vlaamse Regering in haar rapport Kas-, schuld- en waarborgbeheer 2021 en het Rekenhof in zijn rekeningenrapport 2021 dat niet doen.

Het lid vraagt zich af of er cijfers beschikbaar zijn die de Vlaamse volksvertegenwoordigers toelaten in te schatten of de bestedingsvolumes voor bepaalde beleidsdomeinen zoals bijvoorbeeld infrastructuur of subsidies in lijn liggen met de internationale gemiddelden of net niet.

Wat Vlaamse Veerkracht betreft, pleit ze voor een herevaluatie van de uitvoering van het plan. Is de volledige uitvoering van alle projecten echt noodzakelijk? Een herevaluatie kan veel geld opbrengen voor de begroting. Het plan Vlaamse Veerkracht blijkt weinig wervend te zijn, zeker in vergelijking met de technologiebeurs Flanders Technology van Gaston Geens. Ze begrijpt dat de Vlaamse Regering ervoor opteert om een gelijkaardige beurs op te zetten die meer kans maakt om een wervend project te zijn.

3. Tussenkomst van Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove heeft ter voorbereiding van het debat ook het verslag over de bespreking van het rapport van de SERV over de begroting 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 12/2) herlezen. De SERV is daarin van mening dat de Vlaamse Regering te zeer gefocust is op minder uitgaven en te weinig op meer inkomsten. Hoe kijkt de SERV, gegeven de huidige inflatieopstoot, aan tegen die stellingname van vorig jaar?

Heel wat lokale besturen worden geconfronteerd met de impact van de inflatieopstoot op de lokale budgetten, bijvoorbeeld de stijgende lonen van de lokale ambtenaren en de stijgende energie- en werkingskosten. Zal Vlaanderen een inspanning doen voor de lokale besturen? Veel parlementsleden met lokale verankering maken zich zorgen over de financiële situatie van hun gemeente en hebben in dit parlement al gevraagd naar bijkomende financiële steun.

De spreker wil niet alle financiële meevallers opsouperen maar deelt ook de mening van de minister niet dat de meevallers niet mogen worden ingezet voor nieuwe uitgaven. De inflatieopstoot is een nieuwe situatie waar een ander budgettair beleid tegenover moet kunnen worden gezet. De Vooruitfractie meent dat men soms wel overwogen budgettaire risico's moet kunnen nemen.

De SERV gaf bij zijn toelichting aan dat de berekeningen uitgaan van de assumptie van ongewijzigd beleid. De spreker citeert SERV-voorzitter Hans Maertens op de website van de SERV: "In deze context is het advies van de Vlaamse sociale partners aan de Vlaamse Regering om slim en toekomstgericht te investeren in combinatie met het normeren en doorlichten van de uitgaven." Is de assumptie van ongewijzigd beleid niet in strijd met het advies om slim en toekomstgericht te

investeren? Deze passage is veel vager dan de volgende passage waarbij de SERV aanstuurt "op het normeren en doorlichten van de uitgaven". Met andere woorden, wat beveelt de SERV de Vlaamse Regering concreet aan om "om slim en toekomstgericht te investeren"?

Een ietwat gelijkaardige opmerking gaat over een andere passage op de website van de SERV naar aanleiding van de publicatie van het rapport: "Na een snelle economische relance vertraagt de economische groei fors en is de inflatie ongezien hoog. Er zijn veel economische en maatschappelijke onzekerheden over wat de toekomst brengt. Daarom is het belangrijk dat Vlaanderen zo slim mogelijk investeert en blijft inzetten op duurzame economische groei. Deze groei is geen doel op zich maar noodzakelijk om budgettaire ruimte te creëren voor beleidsprioriteiten zoals het investeren in een groene en digitale transitie, het ondersteunen van de concurrentiepositie en innovatiecapaciteit, het versterken van het gezondheids- en welzijnsbeleid en maatregelen voor het arbeidsmarkt-, onderwijs- en vormingsbeleid." De spreker kan de woorden "deze groei is geen doel op zich" moeilijk plaatsen.

De spreker wijst ook op de impact van de inflatieopstoot. Die heeft veel meer impact op de ontvangsten, via de BFW, dan op de uitgaven. De Vooruitfractie wees daar reeds op bij de begrotingsaanpassing 2022. Vermoedelijk zal de BFW de komende jaren (nog) niet wijzigen en zal die inflatie een belangrijke rol blijven spelen voor de Vlaamse begrotingscijfers de komende jaren.

In hetzelfde persbericht op de website van de SERV wordt ook gesteld: "De SERV merkt ook op dat er werkingsmiddelen en toelagen in bepaalde domeinen zijn die al jaren niet geïndexeerd zijn. Dat gebeurt soms zonder transparante motivering of zonder rekening te houden met eerder aangegane verbintenissen." Dit is een opmerking die de Vooruitfractie al jaren maakt tijdens begrotingsbesprekingen, vooral inzake de welzijnssector en de kinderbijslag. Wat vindt de minister daarvan? Het antwoord zal men vermoedelijk horen bij de voorstelling van de begroting 2023.

De spreker deelt ook de mening van de SERV dat de Vlaamse Regering bij de begrotingsaanpassing 2022 onvoldoende heeft toegelicht hoe de impact van de stijgende energieprijzen wordt verwerkt binnen de begrotingsaanpassing 2022. De Vooruitfractie pleit voor meer middelen om deze meeruitgaven te bestrijden.

In zijn advies pleit de SERV ook voor slim en toekomstgericht investeren. Kan men concretere informatie voor de domeinen Economie, Innovatie en Wetenschappelijk Onderzoek verstrekken? Waaraan denkt de SERV in concreto?

Een gelijkaardige vraag tot verduidelijking en concrete suggesties betreft de volgende passage in het SERV-persbericht: "De SERV pleit ervoor om te onderzoeken welke stappen mogelijk zijn om gericht ondersteuning te bieden waar een duidelijke en significante impact van de inflatie te zien is."

De projecties van de SERV over de evolutie van het vorderingensaldo, al dan niet gecorrigeerd voor Oosterweel en Vlaamse Veerkracht, geven aan dat de Vlaamse begroting tegen het eind van de legislatuur stilaan op een evenwicht afstevent. Hoe ziet de SERV deze evolutie? Komt er marge voor bijkomend beleid en zo ja wanneer?

4. Tussenkost van Björn Rzoska

Björn Rzoska deelt de analyse van de minister in zijn repliek op het advies van de SERV dat er voorzichtig moet worden omgesprongen met de positieve budgettaire signalen. Er blijft werk aan de winkel.

Wat de raming van het vorderingensaldo 2022 betreft, komt de SERV circa 200 miljoen euro slechter uit dan de Vlaamse Regering bij de begrotingsaanpassing 2022 aangaf. Hoe verklaart de Vlaamse Regering dat verschil?

Op pagina 32 van het SERV-rapport onder punt 56 maakt de SERV een opmerking over het afkomen van de corona- en relancemiddelen toegekend aan Vlaamse instellingen. Waarover gaat dat precies?

De SERV herinnert er in het advies regelmatig aan welke slag hij om de arm houdt, zoals de inflatieopstoot, een mogelijke nieuwe coronagolf enzovoort. Daarnaast stelt de spreker vast dat de SERV in tegenstelling tot bijvoorbeeld het Rekenhof meegaat in de benadering van de Vlaamse Regering van de definitie van het begrotingsresultaat. Niet alleen de Oosterweeluitgaven worden uit het vorderingensaldo gelicht maar ook de uitgaven voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Een groot deel van de Vlaamse Veerkracht wordt toch door Vlaamse begrotingsmiddelen gefinancierd.

Ook de lezing van de SERV inzake de evolutie van de begrotingsschuld lijkt door een roze bril bekeken (pagina 52 van het SERV-rapport).

De inflatieopstoot genereert veel extra inkomsten maar ook, in minder mate, extra uitgaven. De spreker is gevoelig voor het argument dat men zeer voorzichtig moet zijn met schuldopbouw maar de vraag blijft of er geen noden zijn die vandaag kunnen gelenigd worden.

De inflatieopstoot (op pagina 9 van het rapport) leidt tot extra budgettaire middelen die volgens de SERV gedeeltelijk ingezet worden voor beleidsprioriteiten. De SERV maakt dat noch in het rapport noch tijdens de persconferentie concreet.

Wat de uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht betreft, raamt de SERV op pagina 50 van het rapport dat op het einde van deze Vlaamse legislatuur 88,7 procent van de voorziene budgetten zou uitgevoerd zijn. Dat doet bij de spreker de wenkbrauwen fronsen. Hij vraagt dan ook op welke data deze raming gebaseerd is. Het Rekenhof gaf immers in zijn rapport bij de begrotingsaanpassing 2022 aan dat de meer dan 2,1 miljard euro nog moest worden vastgelegd in de tweede helft van 2022.

5. Tussenkomst van Philippe Muyters

Philippe Muyters vindt het luik in het rapport dat de uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht analyseert zeer interessant. Net zoals Björn Rzoska vindt hij de projectie over de uitvoering van het plan zeer informatief.

De rode draad door het rapport is de blijvende economische onzekerheid waarbinnen begrotingen moeten worden opgesteld en uitgevoerd. Een onzekerheid die de komende jaren nog niet zal verdwijnen. Hieruit leidt de spreker af dat men het best een voorzichtig budgettair beleid voert. Het lijkt dan ook verstandig enkel centen uit te geven waarvan men zeker is dat men ze ook zal hebben.

De spreker is het fundamenteel eens met de aanbeveling van de SERV om de begroting niet als buffer te gebruiken wanneer men de komende jaren extra middelen zou vrijmaken. Voor de coronacrisis is dat wel gebeurd. Dat kon alleen omdat deze regering een begroting heeft geërfd die voldoende robuust was om een crisis op te vangen. Dat leidt ertoe dat men bijzonder kritisch moet zijn bij wat men als een grote crisis beschouwt. Als men elke crisis als een grote crisis gaat beschouwen, heeft men na tien jaar een torenhoge schuld.

Aan Anke Van dermeersch antwoordt hij dat er wel degelijk regionale statistieken bestaan en dat er ook een regionaal econometrisch simulatiemodel van Statistiek Vlaanderen bestaat. Het heeft daarom geen zin de SERV een extra opdracht te geven. Aangezien de samenwerkingsovereenkomst van 13 december 2013 voor de opstelling van de begroting het gebruik van federale parameters oplegt, heeft het geen zin om de Vlaamse begroting op te stellen op basis van regionale parameters.

6. Tussenkomst van Koen Van den Heuvel

Koen Van den Heuvel stelt dat het al een tijdje bekend is dat via de door sommigen zo vermaledijde BFW Vlaanderen sinds een tijd geniet van grotere ontvangsten door de inflatieopstoot. Dat komt erg van pas in deze economisch onzekere tijden.

Het komt er dan ook op aan om er op een strategisch sterke en juiste manier mee om te gaan. De minister en een duidelijke meerderheid in deze commissie zijn dezelfde mening toegedaan. Ook de SERV suggereert het voorzichtig inzetten van een deel van de meevallers via twee centrale beleidsdoelstellingen: zo efficiënt mogelijk inzetten op duurzame economische groei enerzijds en het blijven garanderen van de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën anderzijds.

De schuldevolutie opvolgen is belangrijk maar men moet daar met een gezonde en nuchtere blik naar kijken. De schuld is gestegen en men weet ook waarom. Een beetje extra schulden maken voor het uitvoeren van gerichte strategische investeringen of om een grote crisis aan te pakken is zeker verdedigbaar. Daarbij is prioriteren van groot belang. Steeds meer verzandt het beleid momenteel in een en-enverhaal. Daar moet men van weg.

Dat Vlaanderen tegen het eind van deze legislatuur tendeert naar een structureel begrotingsevenwicht is goed nieuws, zeker als men kijkt naar de begrotingsprognoses voor de andere deelstaten.

Tot slot pleit Koen Van den Heuvel voor gerichte budgettaire ondersteuning van de lokale besturen, in te zetten op innovatie, en voor het terugdraaien van een deel van de besparingsmaatregelen inzake het groeipakket. Vorig jaar werd de indexering van het groeipakket gehalveerd terwijl men nu tendeert naar een inflatie met dubbele cijfers. Dat is een signaal dat de burger niet begrijpt. De spreker doet een beroep op het gezond verstand bij de begrotingsbesprekingen 2023.

7. Repliek van Hans Maertens

Hans Maertens is blij met de appreciatie voor het advies van de SERV. Die appreciatie wordt geformuleerd door alle tussenkomende parlementsleden en de minister. Hij is ook blij met de inhoud van de vragen en opmerkingen die erop wijzen dat men het rapport grondig heeft doorgenomen.

Sommige parlementsleden vinden de teneur van het advies te positief, neigend naar euforie. Hans Maertens betoogt dat het advies zoals steeds op een zo neutraal mogelijk manier de feiten tracht te benaderen. Het is een voorzichtig en neutraal advies.

Het advies is voorzichtig omdat het uitgaat van het acquis van de SERV. De SERV gaat voort op de reeds lang uitgezette lijn en baseert zich op de cijfers. De resultaten van de adviezen vloeien voort uit de cijfers.

In het advies heeft de SERV niet onder stoelen of banken gestoken dat er een grote onzekerheid is over de economische evolutie. Ook de SERV heeft geen zicht op het verdere verloop van de coronacrisis, over de evolutie van de energieprijzen en de gasbevoorrading, over het verloop van de oorlog in Oekraïne, en dergelijke meer. Die onzekerheid werd in het advies en in de toelichting ervan herhaaldelijk benadrukt.

Ten tweede gaat het advies uit van de assumptie van ongewijzigd beleid.

Daarna gaat hij in op de vraag van Ludwig Vandenhove in verband met het in het advies gehanteerde begrip duurzame groei. Duurzame groei is groei die heilzaam is voor de maatschappij en de natuur, houdbaar is op lange termijn, nieuwe technologieën omarmt enzovoort. Het gaat om de groene transitie, de digitale transitie, de innovatiecapaciteit van de bedrijven en economie, het versterken van het gezondheids- en welzijnsbeleid en het arbeidsmarkt-, onderwijs- en vormingsbeleid. Geen ongebreidelde groei op zich maar groei om de werkzaamheidsgraad te verhogen en groei die budgettair houdbaar is.

De SERV heeft in het rapport een aantal keer gesteld dat niet alle beleidsdomeinen op dezelfde manier behandeld zijn als het gaat om de indexering van de middelen. Die behandeling is ook niet transparant. Dit is een vaststelling door de SERV. Het antwoord van de SERV daarop is dat een gerichte benadering nodig is. Iedereen tegemoetkomen is niet mogelijk, niet wenselijk en niet noodzakelijk. De begroting 2023 wordt dan ook een heel belangrijke begroting.

De SERV spreekt zich niet uit over de politieke discussie over de meerinkomsten die voortvloeien uit de inflatieopstoot en op grond van de BFW aan de deelstaten worden doorgestort.

Hans Maertens gaat ook in op de vraag van Ludwig Vandenhove of de SERV nog achter zijn aanbevelingen staat die bij de publicatie van het vorige advies werden geformuleerd. Vooreerst bewaakt de SERV uiteraard de consistentie van zijn beleidslijnen. De SERV richt zich – wat zijn begrotingsadviezen betreft – op het SERV-acquis. Het advies dat nu wordt verstrekt, ligt helemaal in de lijn van het advies dat in januari 2022 werd verstrekt.

De stelling als zou de SERV van mening zijn dat de Vlaamse Regering meer moet focussen op het verminderen/heralloceren van bestaande uitgavenkredieten eerder dan nieuwe inkomsten aan te boren, klopt niet met de realiteit. Overigens werkt de SERV – zoals reeds eerder aangekondigd in januari 2022 – aan een rapport over de Vlaamse fiscaliteit. Indien de sociale partners kunnen instemmen met het rapport zal het worden gepubliceerd in 2023 en aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement worden bezorgd.

Hans Maertens concludeert dat het advies voorzichtig en evenwichtig is.

8. Repliek van Erwin Eysackers

Erwin Eysackers benadrukt, als antwoord op de vraag van Anke Van dermeersch over de begrotingsparameters, dat er is afgesproken dat de Belgische parameters door alle deelstaten en de federale overheid worden gebruikt. Die afspraak is gemaakt op 13 december 2013 bij de implementatie van het SGP en het ESR-2010. De Belgische regeringen moeten dat verplicht volgen.

De SERV gebruikte in zijn berekeningen de macro-economische parameters zoals die zijn opgenomen in de Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau van juni 2022 terwijl de Vlaamse Regering – doordat zij de aangepaste begroting in maart en april 2022 opmaakte – die van maart 2022 gebruikte. Uiteraard maakt dit een verschil in de raming van het vorderingensaldo.

De SERV heeft een vrij technische oefening gemaakt inzake de schuld. Wat de vragen over de financieringsbehoeften en de schuldevolutie betreft, klopt het dat de SERV de ziekenhuisschuld niet in rekening brengt om na te gaan of de Vlaamse Regering haar dubbele schuldnorm respecteert. Naarmate de ziekenhuizen na realisatie van de nieuwbouw of verbouwing moeten worden betaald, wordt die schuld

wel opgenomen in de Vlaamse geconsolideerde schuld. Momenteel is al afgerond 2 miljard euro van de oorspronkelijke 5 miljard euro in de Vlaamse schuld opgenomen.

De suggestie van Anke Van dermeersch om een benchmark door te voeren inzake de uitgavenniveaus per beleidsdomein/veld is terecht maar die benchmark wordt niet gerealiseerd door de SERV, voornamelijk bij gebrek aan mensen en middelen.

Het luik Vlaamse Veerkracht dat is opgenomen in het advies van de SERV is gebaseerd op het laatste volledige voortgangsrapport over Vlaamse Veerkracht van de Vlaamse Regering, dat werd afgesloten eind 2021. De SERV heeft in zijn advies ook rekening gehouden met de vermindering pro rata van de Europese financiering inzake Vlaamse Veerkracht.

Inzake de evolutie van de energieprijzen pleit de SERV voor een betere opvolging.

Wat de vraag van Björn Rzoska betreft over het afkomen van dotaties aan Vlaamse openbare instellingen, heeft de SERV gemeld wat het heeft kunnen documenteren. Er kan discussie zijn over de interpretatie, maar op basis van de beschikbare gegevens komt de SERV tot de vermelde resultaten. De interpretatie van de SERV baseert zich op het feit dat deze bijstellingen het vorderingensaldo voor het begrotingsjaar 2022 positief beïnvloeden.

Wat de verschillen tussen de rapporten van het Rekenhof en de SERV betreft, wijst de spreker op de verschillende rol die beide instellingen spelen. De rol van het Rekenhof ligt vast in federale regelgeving en de VCO en is vooral een controlerende rol. De rol van de SERV verschilt sterk van de rol van het Rekenhof. De SERV maakt rapporten die analyses en aanbevelingen voor het Vlaamse beleid bevatten op basis van de informatie waarover de raad beschikt. De informatie waarover de SERV beschikt, kan afwijken van de informatie waartoe het Rekenhof toegang heeft.

De SERV poogt ook steeds de informatie op een neutrale wijze te presenteren. De stelling als zou de SERV de schuldevolutie te gunstig voorstellen, spreekt Erwin Eysackers formeel tegen door te verwijzen naar de nuancering en 'caveats' die het rapport van de SERV ter zake bevatten. De huidige Vlaamse schuldsituatie is minder erg dan een aantal maanden geleden werd gevreesd en grote waakzaamheid blijft zeker geboden, maar de Vlaamse schuldsituatie is nog niet in een dramatische positie belandt, meent hij.

Wat de informatie in het voorliggende rapport over de uitvoeringscijfers van het relanceplan Vlaamse Veerkracht betreft, baseert de SERV zich op de algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing 2022 en de voortgangsrapportage van de Vlaamse Regering op 31 december 2021.

De middelen die via de BFW aan de deelstaten worden overgemaakt, worden berekend op basis van de regelgeving opgenomen in de BFW. De huidige te veel of te weinig ontvangen bedragen worden het jaar daarna afgerekend. Wanneer de parameters de groei en of de inflatie onderschatten, volgen bij de afrekening het jaar daarop extra middelen. De spreker wijst erop dat ook het omgekeerde voorkomt: de geraamde parameters overschatten de groei en of de inflatie waardoor bij de afrekening geld moet worden teruggegeven aan de federale overheid. Een afkoeling van de economische groei is relatief gezien minder erg dan een afkoeling van de inflatie, omdat de economische groei in de meeste grotere dotaties opgenomen in de BFW slechts voor 45 à 65 procent wordt doorgerekend.

9. Repliek van Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* wenst in te gaan op de term gerichte tussenkomsten, waar de SERV voor pleit naar aanleiding van de gevolgen van de stijgende

energieprijzen. De minister meent dat het aan het parlement toekomt om beleidsprioriteiten te stellen en dus keuzes te maken. Waar moet worden op ingezet? Wat kan wachten? Welke strategische keuzes moeten er gemaakt worden? Welke uitgaven moeten geheroriënteerd worden? Het afsluitende debat in de plenaire vergadering naar aanleiding van de goedkeuring van de begrotingsaanpassing 2022 was naar het oordeel van de minister te veel gericht op de vraag of men meer of minder geld moest gaan lenen om meer of minder uitgaven mogelijk te maken. De goede vraag is volgens de minister welke middelen men kan vrijmaken binnen de bestaande begrotingsinspanning want de Vlaamse overheid moet zo snel mogelijk naar een begrotingsevenwicht.

De minister antwoordt aan Maurits Vande Reyde dat men om op de internationale kapitaalmarkten geld te kunnen lenen een rating nodig heeft. Daartoe wordt een aanbesteding uitgeschreven. Vervolgens verstrekt een ratingbureau gedurende de periode van het contract ratings. Ratingbureaus die de aanbesteding niet winnen, maar dat in de toekomst nog wel hopen te doen, blijven de Vlaamse overheid volgen en geven ook ratings. Die ratings zijn dus vrij evenwaardig.

Het pleidooi van Anke Van dermeersch voor het gebruik van regionale parameters of de voorzichtige parameters van de OESO leidt ertoe dat Vlaanderen minder ontvangsten zou hebben dan waar het nu recht op heeft. Regionale economische cijfers zijn wel degelijk beschikbaar en hij begrijpt zeer goed de politieke insteek achter het pleidooi. De parameters waarmee wordt gewerkt, geven aan hoeveel de Vlaamse overheid krijgt doorgestort van de federale overheid. Bovendien moeten de cijfers van de doorstortingen door de federale overheid en de som van de ontvangsten van de deelstaten elkaars spiegelbeeld vormen.

Voor de berekening van de gewestbelastingen is het pleidooi van Anke Van dermeersch pertinenter. Daar zouden die eigen groeicijfers wel gebruikt kunnen worden om de ontvangsten te ramen. Bij de meeste gewestbelastingen speelt de economische groei echter eerder een indirecte rol – bedoeld wordt dat er geen een-op-eenrelatie is. Zo wordt bijvoorbeeld bij de successierechten het aantal erfenissen niet beïnvloed door de economische groei maar bijvoorbeeld wel de waarde van beleggingsportefeuilles of onroerend goed.

De minister begrijpt de discussie rond de staat van uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Hij suggereert de volgende voortgangsrapportage af te wachten die in september 2022 wordt opgeleverd.

De minister deelt de bezorgdheid van Ludwig Vandenhove over de impact van de inflatieopstoot op de financiële gezondheid van de lokale besturen. Vooreerst omdat de lokale besturen een zeer belangrijk aandeel hebben in de overheidsinvesteringen. Mogelijk wordt men de komende maanden geconfronteerd met een recessie en indien de lokale besturen investeringen zouden gaan uitstellen, heeft dat een bijkomend negatief effect op de economie.

De lokale besturen hebben autonomie, wat ook verantwoordelijkheid betekent. Nu is het ook zo dat de lokale besturen, weliswaar soms met vertraging, bij de ontvangsten meegenieten van de effecten van de inflatieopstoot. Zo genieten ze via de opcentiemen mee van de loonindexeringen en van de geïndexeerde onroerende voorheffing. Die meerontvangsten komen echter vooral vanaf volgend jaar binnen.

Dat het vorderingensaldo 2022 door de SERV 200 miljoen euro slechter wordt geraamd, heeft te maken met het feit dat de SERV recentere parameters gebruikt en met het feit dat ervan uit wordt gegaan dat er in december een extra indexesprong zal plaatsvinden. De Vlaamse Regering gaat die indexesprong financieren vanuit de begrotingsbuffers.

De minister gaat mee in de opmerking van Björn Rzoska over het begrotingsresultaat. Sommige uitgaven worden buiten het begrotingsresultaat gehouden omdat ze eenmalig zijn (coronapandemie en Vlaamse Veerkracht) of een terugverdienmodel hebben (Oosterweel). Ervoor opteren dat deze uitgaven kunnen worden gedaan binnen een begroting in evenwicht zou betekenen dat ze gecompenseerd moeten worden door zeer zware besparingen. Dat lijkt quasi onmogelijk. Vandaar dat de regering ervoor gekozen heeft om deze uitgaven in de begroting in te schrijven maar buiten het begrotingsresultaat te houden. Dat heeft als bijkomend voordeel dat men een beter zicht heeft op het structurele tekort dat over meerdere jaren moet worden weggewerkt.

Met betrekking tot de opmerking van Koen Van den Heuvel over de extra ontvangsten uit de inflatieopstoot via de BFW herhaalt hij een deel van een eerdere tussenkomst. Tijdens het debat in de plenaire vergadering over de begrotingsaanpassing 2022 werd hem voor de voeten geworpen dat de Vlaamse begroting profiteert van extra inkomsten via de BFW doordat de ontvangsten sterk groeien door de inflatieopstoot. De minister antwoordde toen dat niet alleen de Vlaamse begroting beter wordt van de inflatieopstoot maar ook de begrotingen van de andere gemeenschappen en gewesten, want iedereen dient dezelfde parameters te hanteren, maar dat de verbeterende resultaten bij de andere deelstaten achterwege blijven. Bovendien vergeet men bewust dat de Vlaamse Regering bij de opmaak van de begroting 2022 een begrotingsinspanning van 1 miljard euro heeft gerealiseerd. Hij voegt eraan toe dat hij eigenlijk liever minder meerontvangsten uit de inflatieopstoot zou ontvangen want dat zou betekenen dat de ECB zijn werk doet en een monetair beleid voert dat die inflatie tenietdoet. Hij maakt zich grote zorgen over de recessie die er mogelijk zit aan te komen en over de verarming door de ontwaarding van het spaargeld van iedereen die spaart, werkt en onderneemt. Dat lijkt een zeer slechte zaak. De koopkracht wordt overeind gehouden maar het spaargeld ontwaardt.

Door de illusie te wekken dat het makkelijker wordt om extra uitgaven te doen, zet men het beleid onder druk. Men moet dan tegen de stroom in pogen om die uitgaven af te houden. Op dat moment wordt het politieke kaf van het politieke koren gescheiden.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Philippe MUYTERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BA	begrotingsaanpassing
BFW	Bijzondere Financieringswet
CPI	consumptieprijsindex
ECB	Europese Centrale Bank
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
MJR	meerjarenraming
NBB	Nationale Bank van België
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SGP	Stabiliteits- en Groeipact
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën